

Головна » Аналітика » Точки зору

Після деокупації: досвід української громади, без якого світові не обійтися

13:51 15.05.2026 Пт

🕒 7 хв

Україна формує гуманітарні практики, які стають критично необхідними в різних країнах

ЄВГЕН КОЛЯДА

Мартівський заклад дошкільної освіти у Печенізькій громаді після російської атаки (фото: надане автором)

Обирайте перевірене - додайте РБК-Україна до улюблених джерел у Google

Відновлення деокупованих територій – це не лише про ремонт будинків, а й про створення безпеки під час постійних загроз. Це надскладно: застарілі світові закони не захищають волонтерів, а розбита інфраструктура змушує шукати рішення, яких світ ще не знав.

Як українські громади стають глобальними майданчиками для тестування гуманітарних інновацій, чому досвід Печенізької громади важливий та як адаптувати світові норми до реалій війни дронів – в авторській колонці голови БО "Координаційний гуманітарний центр" Євгена Коляди для [РБК-Україна](#).

> Читайте також: [Майбутнє за сонцем. Як водоканал у Чорткові економить завдяки сонячним станціям](#)

НОВИНИ

Почався обмін "1000 на 1000": скільки військових повернули з полону першим етапом

- **Унікальна експертиза:** Україна формує гуманітарні практики, які стануть критично необхідними для світу в епоху глобальних конфліктів.
- **Стійкість понад усе:** Приклад Печенізької громади доводить, що навіть після окупації та руйнувань люди здатні зберігати горизонт планування та розвивати бізнес.
- **Інфраструктурна вразливість:** Відновлення мереж водопостачання, зношених на 90%, є базовою умовою для виживання деокупованих регіонів.
- **Міжнародна довіра:** Платформа BRIDGE та гранти від ЄС на мільйони євро підтверджують попит на українські системні рішення та аналітику.
- **Реагування навипередки:** Превентивна підготовка до ударів по критичних об'єктах дозволяє мінімізувати гуманітарні катастрофи до їх настання.
- **Захист волонтерів:** Міжнародне право має адаптуватися до війни дронів, щоб волонтери з РЕБ не прирівнювалися до комбатантів.
- **Україна як орієнтир:** Наш досвід координації громад і відновлення стає для світу не винятком, а еталонним показником стійкості.

Коли починають війну, не думають про ціну. Потім її платять люди, громади, інфраструктура, системи водопостачання, лікарні, школи. Україна живе в цій реальності п'ятий рік. І саме тому сьогодні вона показує практики, які завтра будуть потрібні іншим.

Коли Президент України говорить про національну унікальну експертизу яка має попит у світі, я переконаний, що йдеться не лише про військову сферу. Гуманітарна сфера не менш важлива. Нещодавно Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш заявив, що ми на порозі великої війни. Що ж, я це чую так, що потреба у гуманітарному реагуванні зростатиме.

Але загалом для нас це привід просто працювати у штатному режимі, тому що світ дедалі частіше буде стикатися з тим, через що ми вже пройшли. І нам є що запропонувати. Ми вміємо поєднувати зусилля громад, міжнародних, локальних організацій, держави та окремих волонтерів для того щоб не тільки зупинити кризові явища, а і для розвитку.

Що означає жити після окупації

розташоване в однойменному селищі. Печенізька громада відома також тим, що у перші дні повномасштабного вторгнення там було зруйновано дорожнє полотно через ту саму греблю водосховища.

Це дозволило уникнути окупації селища та подальшого просування російський військ на місто Харків. Але 9 із 12 населених пунктів громади були окуповані, а сама громада пережила важкі місяці бойових дій і руйнувань.

Світ досі не до кінця уявляє, як виглядають деокуповані регіони в повсякденному житті. Наприклад, у Гуслівці сьогодні живуть 2 людини, у Ганнівці - 6, у а Затоці - 8. Водночас уся громада станом на початок 2026 року налічує 7551 жителя, з них 944 дитини. Це важлива деталь: навіть після окупації, руйнувань і відтоку населення громада не зникає. Вона продовжує жити.

Читайте також: [Замість дорогого газу. Як верба може врятувати громади від холоду взимку](#)

Інша важлива деталь – ця громада не просто виживає, а намагається розвиватися. На 7551 жителя тут зареєстровано разом понад 500 суб'єктів господарювання. Для деокупованої громади, яка живе в умовах постійної безпекової вразливості, це справді показовий результат. Саме на такі приклади я дивлюся з оптимізмом. Бо вони показують не лише масштаби втрат, а й здатність людей утримувати життя, економіку і горизонт планування навіть після окупації.

Я пишу про це, бо знаю, що ці дані базуються на емпіричних дослідженнях, які були проведені нашою командою БО "КГЦ" за підтримки Посольства Британії та проєкту HAVEN. Це яскравий приклад того, як у нас вірить світ.

Ми вже показуємо світові, що громади після деокупації – це не лише напівзруйнований простір. Це середовище, де потрібно одночасно підтримувати ветеранів, житло, місцевий бізнес, освіту, медицину, жіноче лідерство, соціальні ініціативи й довгострокову стійкість. І тут дуже важлива довіра міжнародних партнерів до українських фондів і до самих українських громад.

Ця довіра вже перетворюється на інвестицію в конкретні рішення. Один із прикладів із нашої аналітичної платформи BRIDGE. Сьогодні на платформі перебувають 65 грантових заявок, що очікують визначення переможця. Один із останніх – грант Європейського Союзу на 17 млн євро на підтримку соціальних ініціатив, моніторингу реформ, медіа та інших елементів стійкості громади.

а й на рівні системних рішень, аналітики й координації ресурсів.

Печенізька громада дуже добре показує, про що саме йдеться. Наприклад, водосховище забезпечує близько 70% потреб Харкова у воді, але сама система водопостачання громади перебуває у вразливому стані: централізованого водопостачання не мають понад 4 тисячі осіб, а мережі зношені більш ніж на 90%. І це місце де організації мають допомогти державі та громадам відновити це і налагодити повноцінне життя для населення. Цим ми і займаємось щодня.

Саме так виглядає гуманітарна реальність, коли інфраструктура одночасно є і питанням життя, і питанням стійкості.

Український досвід стає потрібним там, де криза лише починається

Нам самим потрібно завжди тримати руку на пульсі усього, що відбувається і реагувати завчасно, так би мовити, реагувати навипередки. Президент говорить про майбутні удари росії по системі водопостачання. І ми маємо реагувати наперед, зараз уже шукаємо необхідні пристрої, тари для води, залучаємо інших учасників щоб забезпечити попередження настання негативних наслідків.

Якщо говорити про глобальний вимір, про який нам не варто забувати, то ми чуємо про нові військові конфлікти. Це означає, що на світовій мапі гуманітарних потреб з'являтимуться нові точки напруги. І світ має бути готовим до нових викликів.

Наприклад, ООН уже попереджала, що тривале порушення судноплавства в районі Ормузької протоки здатне запустити ланцюгову реакцію: зростання вартості поставок, подорожчання їжі, добрив, питної води і повільніший доступ допомоги до кризових регіонів.

Гуманітарні агенції вже говорять про те, що такі маршрути стають повільнішими, дорожчими і менш передбачуваними. А це означає, що гуманітарне навантаження у світі лише зростатиме. Але ми в Україні вже вміємо працювати в таких умовах. Саме тому ми й далі працюємо у штатному режимі.

Читайте також: [Врожай за будь-яку ціну. Як в Україні через війну знищують ґрунти і довкілля – інтерв'ю з екологом](#)

"Від FPV гинуть не лише військові"

майданчиках. Одне з них – адаптація міжнародного законодавства до реальності війни дронів.

Треба визнати простий факт: від FPV гинуть не лише військові. Гинуть і волонтери, які евакуюють цивільних. А отже, вони теж потребують захисту. А практика показує, що волонтери, які використовують засоби радіоелектронної боротьби сприймаються як особи, які використовую військового спорядження.

Відтак волонтери починають обирати між життям і ресурсами. Так не має бути. Алеї загиблих волонтерів збільшуються, а міжнародні донори озираються на внутрішнє законодавство своїх країн та орієнтуються на нього.

І це ще один приклад того, як український досвід уже зараз випереджає багато міжнародних дискусій. Ми не теоретизуємо. Ми говоримо про те, що вже відбувається, і про рішення, які світові все одно доведеться шукати.

Україна вже давно не лише країна, яка просить про підтримку. Ми формуємо відповіді на виклики нового часу. І якщо світ справді входить у період великих потрясінь, то український досвід громад, відновлення, гуманітарної координації та роботи під постійним тиском стане не винятком, а орієнтиром. Ми вже пройшли частину цього шляху. І саме тому нам є що запропонувати світові. Важливо, щоб світ був готовий.

Не пропустіть головне! Підпишіться на наші оновлення в Google!

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі:

Харків

Інфраструктура

Війна в Україні

Волонтери

Реклама

НОВИНИ

- Новини України
- Війна в Україні
- Економіка
- Світ
- Надзвичайні події

ПОЛІТИКА

БІЗНЕС

- Економіка
- Фінанси
- Авто
- Tech
- Енергетика

АНАЛІТИКА

- Статті
- Інтерв'ю
- Точка зору

ЖИТТЯ

- Гроші
- Зміни
- Освіта
- Суспільство

РОЗВАГИ

- Шоу бізнес
- Поради
- Гороскопи
- Свята
- Цікаве
- Спорт

LIFESTYLE

- Психологія
- Їжа
- Подорожі
- Здорове життя
- Мода та краса

Про компанію

Розмістити рекламу

Редакційна політика і стандарти

Як стати нашим автором

Правила користування

Правова інформація

Політика конфіденційності

Контакти

Команда

Вакансії в РБК-Україна

Інформаційний портал «РБК-Україна» має тримовну версію (українську, російську та англійську), головна сторінка portalу - <https://www.rbc.ua>. Фотографії, зображення належать їх правовласникам. Всі фотографії на Порталі, авторами яких є журналісти «РБК-Україна», розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Редакція «РБК-Україна» може не поділяти точку зору авторів. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості. За достовірність та зміст реклами відповідальність несе рекламодавець. Матеріали, позначені плашкою: «Прес-релізи», «Спецпроект», «Партнерський матеріал», «Primo», «Благодійність», «Резонанс» розміщуються на правах реклами і призначені, як правило, для осіб, які досягли 21-річного віку. «Новини компанії» - це інформаційний формат, що охоплює новини, події та оголошення, пов'язані з діяльністю компаній, базуються на пресрелізах, які випускають самі компанії, і за які редакція не несе відповідальність. Онлайн-медіа «РБК-Україна» призначене для осіб віком від 21 року.